

терміну, новому слову чи поняттю, розташували їх в алфавітному порядку.

Такі та інші завдання протягом семестру можна давати по кожній дисципліні. Отже, протягом семестру студент засвоює основні дії при роботі з літературою.

Мета системи СРС є багатокомпонентною. З одного боку, щоб сформувати самостійність треба зменшити навантаження студента, оскільки пошук самостійних рішень є більш трудомістким, а з іншого — щоб набути знань та вмінь необхідно збільшити кількість завдань (навантаження студента). Щоб вирішити таке протиріччя в системі СРС виділяють дві підсистеми: одна орієнтована на досягнення головної мети — формування самостійності студента, а інша — на набуття знань і вмінь в умовах самостійної роботи.

Досягнення вказаних цілей забезпечують кафедри, які формують вміння студента самостійно виконувати завдання по дисциплінах у певних умовах та факультети, які формують вміння студента самостійно керувати своєю діяльністю по реалізації планів кафедр.

О. В. ДОБРОЗОРОВА, канд. екон. наук, доц.
(Херсонський державний аграрний університет)

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ МЕТОДИКИ РОЗВИТКУ ФАХОВИХ КОМПЕТЕНЦІЙ У СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Ринкова економіка висуває нові вимоги до рівня та якості підготовки випускників вищих навчальних закладів, зокрема економістів. На перше місце виступають не тільки теоретичні знання, але й практичні навички майбутнього спеціаліста. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває вивчення досвіду функціонування системи професійної освіти, що основана на набутті студентами фахових компетенцій, яка визнана та використовується провідними навчальними закладами Західної Європи. Ефективність освіти за даною системою полягає в активному, свідомому залученні студентів у навчальний процес через використання інноваційних підходів до організації навчально-пізнавальної діяльності.

Головна мета системи — плідне використання знань на практиці, тобто набуття та розвиток компетенцій. Під компетенціями розуміють ідеальне сполучення знань, навичок, установок, особистих характеристик слухачів, які необхідні для успішної роботи в профе-

сійному середовищі. Компетенції характеризуються: орієнтованістю на виконання роботи; базуванням на особистих якостях, здібностях, навичках; довгостроковістю; професійною спрямованістю.

Розрізняють чотири види компетенцій:

Особистісні — амбіційність, креативність, гнучкість, чесність, впевненість у собі.

Комунікативні — навички спілкування, рішучість, соціальні навички, несприйнятливність до стресу та ін.

Регулятивні — навички вирішення проблем, аналітичні та організаторські здібності, абстрактне мислення та ін.

Когнітивні — цілеспрямованість, креативність.

Процесу розвитку компетенцій у студентів сприяє головний принцип системи — «навчання дією» як найбільш результативний спосіб навчання. Він припускає, що завдання та матеріал лекції повинні містити практичні вправи для самостійної роботи. Для реалізації цього підходу використовуються наступні методики викладання: дискусії, імітаційне моделювання, презентації, рольова гра, кейс-метод. Перевага активних методів полягає в підвищенні мотивації та інтересу студентів до матеріалу, що вивчається, а також у кращому розумінні тем, стимулюванні слухачів мислити, запам'ятовувати матеріал.

В результаті активного навчання майбутні економісти розвивають наступні ключові навички: робота в команді; індивідуальна робота; збір та аналіз інформації; управління часом; презентація проєктів.

Роль викладача в такій системі освіти суттєво відрізняється від звичайної ролі та включає наступні функції: представлення та пояснення інформації; створення сприятливого навчального середовища; здійснення коучингу в навчальному процесі; організація зворотного зв'язку в системі «викладач — студент».

Перша функція може реалізуватися за рахунок використання матеріалів із власного досвіду, а також залучення до навчального процесу спеціалістів-практиків, які мають практичний досвід роботи в даній галузі знань.

Для створення сприятливого навчального середовища та для запобігання зниження активності групи, викладач не повинен давати оцінку відповіді студента в критичній формі.

Поняття «коучинг» запозичено зі спорту, де досвідчені тренери готують молодих спеціалістів нижнього рівня на більш високі посади. Коучинг у бізнес-освіті означає процес передачі досвіду, розвитку необхідних рис характеру, установок. Коучинг здійсню-

ється шляхом проведення особистих бесід коуча — спеціаліста, що займає керівну посаду на підприємстві, із студентами. Роль коуча полягає у тому, щоб слідкувати за особистим розвитком студента, рекомендувати моделі поведінки, навчити адекватно реагувати в різних ситуаціях, допомагати знаходити відповіді на питання, що виникають у процесі навчання, надавати зворотний зв'язок. Для досягнення максимального ефекту зворотний зв'язок повинен бути конструктивним, обов'язково відноситися до ситуації, приводити до позитивних результатів, створювати умови для обґрунтованого діалогу. Оцінка компетенцій здійснюється за допомогою інтеграційних завдань, проведення презентацій, іспиту.

Таким чином, ми вважаємо, що поєднання досвіду системи освіти, що базується на компетенціях з креативним підходом викладача до проведення занять, забезпечить високий рівень підготовки спеціалістів та його конкурентоспроможність на ринку праці.

ЛІТЕРАТУРА

1. Пособие для тренеров. — ETCN BV the Netherlands. — 2005

О. О. ЄРАНКІН, канд. екон. наук, доц.
(Київський національний економічний університет)

СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА ТА МОТИВАЦІЙНА СКЛАДОВІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН З ЦИКЛУ АГРАРНОЇ ЕКОНОМІКИ

В умовах трансформації вітчизняної освіти європейських стандартів у контексті принципів Болонської декларації вкрай необхідно використати унікальний шанс для докорінного переосмислення методики та практики передачі знань студентам, зокрема тим, які вивчають економіку агробізнесу. Надзвичайно важливо зрозуміти, що зміни, які відбулися та продовжують відбуватися, — це по суті об'єктивна необхідність інтеграції нашої вищої освіти до світового освітнього простору. Можна навести багато аргументів скептиків щодо можливих втрат від такої інтеграції, проте ситуація складається таким чином, що вибору практично не існує. Світовий глобалізаційний тиск не обходить стороною і таку традиційну галузь, як освіта. Тому логічно краще активно впливати на зазначені процеси, а не пасивно очікувати «нав'язування» тих чи інших стандартів.

З огляду на це необхідно максимально повно використати переваги, які виникають при такій перебудові системи викладання, та мінімізувати недоліки, які на жаль, об'єктивно неминуче з'являються при цьому. Київський національний економічний університет вже має на сьогодні певний досвід переходу на європейські стандарти. При цьому університет без перебільшення має